

# Know-how a tvorba sietí subordinovaných subjektov vykonávajúcich finančné sprostredkovanie

## Know-how and Building of Networks of Subordinate Entities Performing Financial Intermediation

Marián KROPAJ, Andrea SLEZÁKOVÁ<sup>1</sup>

### ABSTRAKT

Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prešiel turbulentným vývojom, pre ktorý sú charakteristické početné priame či nepriame novely. Predovšetkým počas pandémie, ale aj v postpandemickom období sa z dôvodu zvyšovania regulatórnych nárokov na predmetné podnikanie sektor vyvíja spôsobom, ktorý so sebou prináša zmenu kategórie samostatného finančného agenta na podriadeného finančného agenta. Výsledkom je pôsobenie „niekoľkých veľkých hráčov“ (samostatných finančných agentov) disponujúcich rozsiahlymi sieťami podriadených finančných agentov. Autori zameriavajú pozornosť na know-how a jeho aplikáciu pri tvorbe sietí subordinovaných subjektov, ktoré realizujú finančné sprostredkovanie na základe písomnej zmluvy s navrhovateľom.

### ABSTRACT

Act No. 186/2009 Coll. On Financial Intermediation and Financial Advisory and On Amendments and Additions to Certain Acts, as amended, has undergone a turbulent development characterised by numerous direct and indirect amendments. Particularly during the pandemic, but also in the post-pandemic period, due to the increasing regulatory demands on the business in question, the sector is evolving in a way that entails a change from the category of independent financial agent to subordinate financial agent. This has resulted in „few big players“ (independent financial agents) with large networks of subordinated financial agents. The authors focus on know-how and its application in the formation of networks of subordinated entities that carry out financial intermediation on the basis of a written contract with the proposer.

### Kľúčové slová

Know-how, finančné sprostredkovanie, samostatný finančný agent, podriadený finančný agent

### Key words

Know-how, financial intermediation, independent financial agent, subordinate financial agent

<sup>1</sup> JUDr. Mgr. Marián Kropaj, PhD., samostatný vedecký pracovník, Ústav štátu a práva SAV, Mudroňova 7356/51, 921 01 Piešťany, 0908 530 889, marian.kropaj@gmail.com, IBAN: SK81 1111 0000 0015 0886 1009; JUDr. Andrea Slezáková, PhD., LL.M., odborná asistentka, Katedra obchodného práva Obchodnej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave, Tománkova 2, 841 05 Bratislava, 0905 495 335, andrea.slezakova@euba.sk, IBAN: SK42 0200 0000 0016 8939 4453.

## Úvod

Cieľom článku je skúmať vplyv know-how ako predmetu duševného vlastníctva na tvorbu sietí subordinovaných subjektov vykonávajúcich finančné sprostredkovanie. Po vykonaní prvotnej analýzy know-how je pozornosť venovaná jeho vzťahu k finančnému sprostredkovaniu. Autori nastoľujú výskumnú otázku, v akých rôznych súvislostiach sa stretávame s know-how pri budovaní siete subordinovaných subjektov. Na účely získavania poznatkov o know-how dochádza k použitiu analýzy a syntézy. Analýzu charakterizujeme ako sekvenčné zhromažďovanie informácií.<sup>2</sup> Jednotlivé časti, získané na základe myšlienkového rozkladu skúmaného javu, sa stávajú predmetom ďalšieho skúmania a kritického hodnotenia.<sup>3</sup> Autori rozkladajú jednotlivé zložky motivácie subordinovaných subjektov k uskutočňovaniu finančného sprostredkovania.

V porovnaní s analýzou je syntéza opačným procesom, je to zjednotenie zloženia procesu z jeho základných prvkov do celku, pričom toto zjednotenie nemusí byť len súčtom jednotlivých častí, ktoré boli predtým rozdelené analýzou.<sup>4</sup> Syntéza predstavuje myšlienkové zjednotenie jednotlivých častí do celku, čo umožňuje poznanie vzájomných vzťahov medzi javmi a štruktúry celku.<sup>5</sup> Jednotlivé poznatky o motivácii sú následne syntetizované do stratégií na získavanie podriadených subjektov na spoluprácu konkrétnymi navrhovateľmi.

Čiastkové poznatky o know-how a finančnom sprostredkovaní sa treba pokúsiť vnímať komplexnejšie – celostnejšie, a to z hľadiska ich významu pre človeka a jeho praktický život. Na to je potrebné vnímať jednotlivé teoretické poznatky v praktickej činnosti finančných sprostredkovateľov.

## 1 Know-how

Know-how predstavuje samostatný predmet duševného vlastníctva. V rámci systému práva na priemyselné vlastníctvo možno know-how ako inú majetkovú hodnotu (§ 118 zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení

neskorších predpisov)<sup>6</sup> zaradiť k predmetom práv obdoby priemyselnej práva.<sup>7</sup> Nespája sa s ním absolútny (zákonný) monopol známy z oblasti práva tvorby. Vo svojej podstate má know-how relatívny (zmluvný) charakter. Zatiaľ čo v oblasti práva tvorby vzniká monopol vďaka príslušnej právnej úprave, tak pri know-how má zásadný význam zmluva o know-how.<sup>8</sup>

V praxi býva know-how často spájané aj s inými ideálnymi predmetmi duševného vlastníctva.<sup>9</sup> S know-how sa môžeme stretávať i samostatne, predovšetkým v technickej či prevádzkovej dokumentácii, bez ohľadu na to, či je táto dokumentácia odborným literárnym dielom, alebo nie.<sup>10</sup> Termín know-how možno charakterizovať ako súbor technických informácií, ktoré sú tajné, podstatné a vhodnou formou identifikovateľné.<sup>11</sup> Hoci sa spravidla hlavný dôraz kladie na technickú povahu informácií, čo osobitne súvisí s transferom technológií, pojem know-how sa tým nevyčerpáva.

Pojem „know-how“ označuje nielen techniku spojenú s patentovaným výrobným postupom alebo procesom, teda techniku, ktorá je nutná, aby patentovaný vynález mohol byť využívaný, a ktorá umožňuje majiteľovi patentu využívať ho v širšom technickom rozsahu, ale označuje aj tajné recepty a postupy. Tento pojem označuje praktické procesy, zvláštne znalosti a technické znalosti získané výrobcom ako výsledok výskumu, ktoré zatiaľ nie sú známe súťažiteľom.<sup>12</sup> Know-how je aj ekonomickou kategóriou, ktorú možno ohodnotiť.<sup>13</sup> Pojem know-how sa vžil ako terminus technicus, ktorý v preklade znamená „vedieť ako“.<sup>14</sup> Osobitosť know-how ako nehmotného statku spočíva v tom, že môže, ale nemusí byť výsledkom tvorivej duševnej činnosti fyzickej osoby.<sup>15</sup> Prívlastkom komerčné know-how sa označujú podnikovo-hospodárske znalosti (napr. účtovníctvo) alebo obchodné znalosti (rôzne stratégie obytu, marketing atď.).

Aby sme mohli informáciu, postup, receptúru, prípadne techniku výroby označiť pojmom know-how, musí spĺňať nasledujúce podmienky:

- nemôže ísť o osobné schopnosti, ani zručnosti,
- musí byť oddeliteľné od osoby, ktorá ho vytvorila,

2 Mosný, P. a kol. 2018. Metodológia vedeckej práce (pre potreby právnického štúdia). s. 38.

3 Gonda, V. 2012. Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu. s. 30.

4 Dudinská, E. 1996. Metodika vypracovania diplomovej práce. s. 39.

5 Tamže.

6 Polemicky k pojmu „iná majetková hodnota“ s odkazom na profesora Jána Švidroňa novšie pozri Kropaj, M. a kol. 2017. Základy práva duševného vlastníctva. s. 22.

7 Vojčík, P. a kol. 2014. Právo duševného vlastníctva. s. 322.

8 Kalesná, K. 1997. Licencie na know-how z hľadiska obmedzenia hospodárskej súťaže. s. 261 – 270.

9 Telec, I. 2012. Pojmové znaky duševného vlastníctva. s. 81.

10 Tamže.

11 Horáček, R. – Čada, K. – Hajn, P. 2017. Práva k priemyselnému vlastníctvu. s. 305.

12 Malý, J. 2007. Oceňování průmyslového vlastníctví. Nové přístupy. s. 28.

13 Vojčík, P. a kol. 2014. Právo duševného vlastníctva. s. 322.

14 Tamže.

15 Vojčík, P. 2016. Teorie právní ochrany nehmotných statků. s. 26.

- nesmie byť bežne dostupné,
- nemusí byť výsledkom tvorivej práce, len výsledkom mechanickej činnosti,
- musí mať istú hodnotu,
- musí byť utajené príslušným spôsobom.<sup>16</sup>

Rozlišujeme výrobné (technické) know-how (priamo sa spája s produkciou), marketingové know-how (syntetizuje všetky zručnosti a skúsenosti zamestnancov vo vzťahu k predaju výrobkov a služieb, k zákazníčkovi a k trhu), know-how v oblasti riadenia (táto časť know-how obsahuje techniky investičnej politiky podniku, systém vnútro podnikového účtovníctva, riadenie cash flow, rozpočtovníctvo, motiváciu a rozvoj zamestnancov).<sup>17</sup>

S postupnou špecializáciou práva duševného vlastníctva a finančného práva sa môže strácať význam a dosah jednotlivých získaných poznatkov z týchto vedných disciplín v rámci širšieho celku. Know-how má zrejme interdisciplinárne súvislosti s problematikou finančného sprostredkovania, ktorým chceme venovať pozornosť.

## 2 Finančné sprostredkovanie

Zákon č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov je základným právnym predpisom pre oblasť finančného sprostredkovania, vymedzuje predmet úpravy a základné pojmy finančného sprostredkovania a finančného poradenstva.<sup>18</sup> Predmetná právna úprava nie je výlučne národná, je determinovaná i vybranými európskymi smernicami.

S účinnosťou od 23. februára 2018 bola prebraná do zákona o finančnom sprostredkovaní smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2016/97 z 20. januára 2016 o distribúcii poistenia (prepracované znenie) (Ú. v. EÚ L 26, 2. 2. 2016 (ďalej smernica IDD)).<sup>19</sup> Smernica IDD predovšetkým zvýšila transparentnosť nákladov a cien.<sup>20</sup> Smernica IDD zásadným spôsobom zasiahla oblasť odbornej spôsobilosti, základné štandardy sa úplne zmenili, upravil sa obsah, štruktúra a aj požiadavky na dĺžku vzdelávania a zaviedol sa inštitút poskytovateľa osobitného finančného vzdelávania, pričom ide o subjekty registrované v NBS a spĺňajúce zákonom ustanovené požiadavky.<sup>21</sup> Zásadnou

zmenou prešla aj požiadavka na dĺžku odbornej praxe pre stredný a vyšší stupeň odbornej spôsobilosti.<sup>22</sup> Na základe uvedeného možno jednoznačne konštatovať, že v predmetnom období došlo k zvýšeniu regulačných nárokov.

Aj keď pôvodne na európskej úrovni bola smernica IDD smerovaná len na distribúciu poistných produktov, s ohľadom na nastavenie fungovania finančného sprostredkovania na Slovensku sa implementované zmeny dotkli všetkých sektorov.<sup>23</sup>

Právna regulácia finančného sprostredkovania a finančného poradenstva stále predstavuje aktuálnu otázku, predovšetkým vzhľadom na ochranu finančných spotrebiteľov, t. j. neprofesionálnych klientov, ktorí uzatvárajú zmluvu o poskytnutí finančnej služby pre svoju potrebu, či pre potrebu členov domácnosti. V najvšeobecnejšom slova zmysle môžeme finančné sprostredkovanie definovať ako sui generis podnikanie, ktorého účelom je spojiť ponuku s dopytom po finančnej službe. Pojmovým znakom finančného sprostredkovania je vždy funkcia finančného agenta ako medzičlánku medzi klientom a finančnou inštitúciou alebo viacerými finančnými inštitúciami. Finančné sprostredkovanie je v konečnom dôsledku<sup>24</sup> vždy vykonávané na základe zmluvy medzi finančným agentom a finančnou inštitúciou.<sup>25</sup> Ďalším pojmovým znakom finančného sprostredkovania je to, že sa vždy týka konkrétnej zmluvy o poskytnutí finančnej služby, z negatívneho vymedzenia pôsobnosti zákona č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov sú vylúčené činnosti, ktoré nesmerujú k uzavretiu konkrétnej zmluvy o poskytnutí finančnej služby alebo sa netýkajú takej konkrétnej zmluvy.<sup>26</sup>

### 2.1 Kľúčové kategórie finančných agentov tvoriace najpočetnejšie odbytové siete v praxi

V súlade so zákonom č. 186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predstavuje finančný agent podnikateľa, ktorý je oprávnený realizovať finančné sprostredkovanie. Zákonodarca v predmetnom normatívnom právnom akte zakotvil

16 Jakubec, M. – Kardoš, P. 2012. Ekonomické zručnosti – vybrané problémy. s. 30.

17 Tamže, s. 30 – 31.

18 Slezáková, A. – Hajnišová, E. – Mikloš, P. a kol. 2023. Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta. s. 143.

19 Tamže, s. 144.

20 Marano, P. – Noussia, K. 2020. InsurTech: A Legal And Regulatory View. s. 140.

21 Tamže, s. 144.

22 Tamže, s. 144.

23 Tamže, s. 144.

24 Aj podriadený finančný agent samostatného finančného agenta v konečnom dôsledku sprostredkúva finančné služby podľa zmluvy jeho samostatného finančného agenta a finančnej inštitúcie.

25 Slezáková, A. – Šimonová, J. – Jedinák, P. a kol. 2020. Zákon o finančnom sprostredkovaní a o finančnom poradenstve. Komentár. s. 79.

26 Tamže.

legálnu definíciu pojmu finančný agent. Ide o fyzickú osobu podnikateľa alebo právnickú osobu, a to bez určenia právnej formy, právna forma a teda i výška základného imania sa bude riadiť ustanoveniami zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov; druhým definičným znakom je, že sídlo finančného agenta musí byť na území Slovenskej republiky, tretím definičným znakom je, že miesto podnikania alebo umiestnenie organizačnej zložky musí byť tiež na území Slovenskej republiky, posledným definičným znakom je, že finančné sprostredkovanie môže finančný agent vykonávať iba na základe zmluvy s finančnou inštitúciou alebo samostatným finančným agentom. Podmienkou je, aby táto zmluva bola vždy v písomnej forme.<sup>27</sup>

V platnej právnej úprave nachádzame niekoľko kategórií finančných agentov, pričom **v praxi najpočetnejšie distribučné siete tvoria viazaní a podriadení finanční agenti**. Viazaný finančný agent je, ako už vyplýva z jeho pomenovania, v rámci jedného sektora viazaný na jednu finančnú inštitúciu, to znamená, že viazaný finančný agent môže mať uzatvorené zmluvy aj s viacerými finančnými inštitúciami, ale s každou pre iný sektor finančného trhu, výnimkou je iba sektor poistenia alebo zaistenia, keďže v tomto sektore finančného trhu existujú aj životné aj neživotné poisťovne, bude viazaný finančný agent v sektore poistenia alebo zaistenia oprávnený mať uzatvorenú zmluvu s jednou životnou poisťovňou a s jednou neživotnou poisťovňou.<sup>28</sup> Viazaného finančného agenta zapisuje do príslušného podregistra v danom sektore NBS na základe návrhu finančnej inštitúcie, s ktorou má viazaný finančný agent uzatvorenú písomnú zmluvu, na zápis do príslušného podregistra musí viazaný finančný agent spĺňať určité podmienky ako napr. odbornú spôsobilosť.<sup>29</sup> Podriadený finančný agent môže vykonávať finančné sprostredkovanie, ak je zapísaný v príslušnom podregistri a súčasne má uzatvorenú písomnú zmluvu len so samostatným finančným agentom, môže byť však zapísaný v podregistroch viacerých sektorov.<sup>30</sup> Podriadeného finančného agenta zapisuje do príslušného podregistra v danom sektore NBS na základe návrhu samostatného finančného agenta, s ktorým má podriadený finančný agent uzatvorenú písomnú zmluvu.<sup>31</sup> Podriadeným finančným agentom môže byť aj subjekt, ktorý má povolenia na výkon samostatného finančného agenta, ak má uzatvorenú písomnú zmluvu s finančnou inštitúciou, ktorá je v postavení samostatného finančného agenta.<sup>32</sup>

Predovšetkým počas pandemického obdobia, kedy bolo nutné realizovať finančné sprostredkovanie na diaľku,

neraz samostatní finanční agenti nedokázali znášať zvýšené náklady, ktoré vyplývali najmä z dodržiavania zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a o ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, na plnenie informačných povinností vo vzťahu ku klientovi, archivačných povinností a povinností vo vzťahu k finančným inštitúciami<sup>33</sup> a tieto neraz redukovali spôsobom, že vrátili povolenie na vykonávanie činnosti samostatného finančného agenta a požiadali navrhovateľa o zápis do príslušného registra v kategórii podriadený finančný agent. Na základe uvedeného došlo k zmene kategórie, v ktorej bolo vykonávané finančné sprostredkovanie, a to zo samostatného na podriadeného finančného agenta. Ako podriadenému finančnému agentovi „zázemie“ vo vzťahu k uskutočňovaniu finančného sprostredkovania na diaľku poskytuje samostatný finančný agent (napr. pri identifikácii a overovaní identifikácie fyzickej osoby, a to aplikáciou technických prostriedkov a postupov).

### 3 Know-how a budovanie siete subordinovaných subjektov

Potreba zvyšovania počtu uzatvorených zmlúv o poskytnutí finančnej služby, vedie k nutnosti navyšovania klientov a logicky rezultuje aj do nevyhnutnosti rozširovania radov subordinovaných subjektov, ktorí zabezpečujú odbyt finančných produktov. V praxi sa spravidla možno stretnúť s tromi stratégiami budovania siete subordinovaných subjektov:

1. uskutočňovanie finančného sprostredkovania ako spôsob získania ďalšieho príjmu (popri pracovnoprávnom vzťahu);
2. uskutočňovanie finančného sprostredkovania ako forma zvyšovania finančnej gramotnosti;
3. uskutočňovanie finančného sprostredkovania ako spôsob sebarealizácie a získania ďalších výhod vyplývajúcich z uskutočňovania samostatne zárobkovej činnosti.

Ad 1. V širšom slova zmysle sa za pracovnoprávny vzťah považuje každý právny vzťah v oblasti spoločenskej práce bez ohľadu na to, na základe akých noriem vzniká, mení sa a zaniká.<sup>34</sup> Pracovnoprávne vzťahy v užšom slova zmysle sú právnymi vzťahmi, v ktorých účastníci vystupujú ako nositelia subjektívnych práv a povinností všeobecne ustanovených a zabezpečených normami pracovného práva.<sup>35</sup> Jedným zo základných pracovnoprávných vzťahov je pracovný pomer. Pracovný pomer predstavuje právny

27 Tamže, s. 79.

28 Tamže, s. 85.

29 Tamže.

30 Tamže.

31 Tamže.

32 Tamže.

33 Porovnaj časť B II Metodického usmernenia útvarov dohľadu Národnej banky Slovenska z 18. mája 2020 č. 4/2020 k vykonávaniu finančného sprostredkovania na diaľku, s. 12 – 13.

34 Barancová, H. – Schronk, R. 2007. Pracovné právo. s. 197.

35 Tamže.



vzťah medzi zamestnancom a zamestnávateľom založený pracovnou zmluvou ako dvojstranným právnym úkonom na výkon práce, ktorá má znaky závislej práce.<sup>36</sup> V súlade s § 118 ods. 1 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov (ďalej Zákonník práce) je zamestnávateľ povinný poskytovať zamestnancovi za vykonanú prácu mzdu. Podľa § 118 ods. 2 prvá veta Zákonníka práce mzda je peňažné plnenie alebo plnenie peňažnej hodnoty (naturálna mzda) poskytované zamestnávateľom zamestnancovi za prácu. Podľa § 118 ods. 3 Zákonníka práce ako mzda sa posudzuje aj plnenie poskytované zamestnávateľom zamestnancovi za prácu pri príležitosti jeho pracovného výročia alebo životného výročia, ak sa neposkytuje zo zisku po zdanení alebo zo sociálneho fondu. Podľa § 118 ods. 4 Zákonníka práce ako mzda sa posudzuje aj peňažné plnenie, ktoré môže zamestnávateľ poskytnúť zamestnancovi za prácu pri príležitosti

- a) obdobia letných dovoleniek a
- b) vianočných sviatkov.

Mzda teda predstavuje jeden z kľúčových motivačných faktorov uskutočňovania závislej práce. Mzda ako peňažné plnenie reprezentuje nástroj na saturáciu potrieb a pokrývanie nákladov fyzickej osoby. V praxi sa môžu vyskytnúť životné situácie, kedy jednotlivec musí svoj príjem zvyšovať z dôvodu nepredvídateľných situácií. Finančné sprostredkovanie ako *sui generis* podnikanie môže byť fyzickou osobou vnímané ako potenciálne atraktívne na účely zvýšenia príjmu. Ide teda o aktivizáciu jednotlivca a prijatie zodpovednosti za zvyšovanie príjmu. Nielen nepredvídateľné životné situácie, ale i snaha o celkové zvýšenie životnej úrovne prostredníctvom podnikania predstavuje faktor, na ktorom možno postaviť stratégiu získavania fyzických osôb na vykonávanie finančného sprostredkovania.

Ad 2. Pojem finančná gramotnosť predstavuje znalosť a pochopenie finančných pojmov a rizík; sú to schopnosti, motivácia a sebadôvera využívať získané vedomosti na účely vykonávania efektívnych rozhodnutí v celom rade finančných súvislostí s cieľom zlepšiť finančnú situáciu jednotlivca i spoločnosti, a tým im umožniť účasť na ekonomickom dianí.<sup>37</sup> Finančnú gramotnosť je možné charakterizovať i ako správu osobných alebo rodinných financií, reprezentovanú tromi zložkami, medzi ktoré patria:

- peňažná gramotnosť, ktorá sa skladá z kompetencií, ktoré sú nevyhnutné v rámci riadenia hotovostných a bezhotovostných peňazí, peňažných operácií, ako napr. používanie bežného účtu;
- cenovú gramotnosť, ktorá obsahuje také kompetencie, ktoré sú dôležité na pochopenie tvorby cien a inflácie;

- rozpočtovú gramotnosť, kde radíme kompetencie na správu osobného alebo rodinného rozpočtu, ako napr. schopnosť zostaviť si osobný rozpočet, stanoviť si finančné ciele a rozhodovať sa pri prerozdeľovaní finančných zdrojov.<sup>38</sup> Finančná gramotnosť v tejto súvislosti môže byť taktiež charakterizovaná ako spôsobilosť pretaviť poznatky nadobudnuté štúdiom alebo skúsenosťami do praxe, a to tým, že jednotlivec dokáže vytvárať úspory, tieto aktívne spravovať a zveľaďovať svoj majetok.

Nedeliteľnou súčasťou finančného sprostredkovania je edukácia klienta, ktorú musí uskutočňovať finančný agent (podriadený alebo viazaný). Edukačný rozmer má predovšetkým poučenie klienta o podstatných náležitostiach zmluvy o poskytnutí finančnej služby, ako aj o právnych následkoch uzatvorenia zmluvy o poskytnutí finančnej služby. Fyzická osoba, ktorá zamýšľa tento druh podnikania realizovať, je *ex lege* povinná sa vzdelávať. Súčasťou odbornej spôsobilosti, ktorú musí na príslušnom stupni dosiahnuť finančný agent, je aj osobitné finančné vzdelávanie<sup>39</sup> zamerané na sektor poistenia alebo zaistenia, kapitálového trhu, prijímania vkladov, poskytovania úverov, úverov na bývanie a spotrebiteľských úverov, doplnkového dôchodkového sporenia alebo starobného dôchodkového sporenia (podľa toho, kde bude/je aktívny). Fyzická osoba môže uprednostniť školenia pred empirickými skúsenosťami s vlastným rozhodovaním v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami, ktoré môžu byť potenciálne vystavené riziku a začleniť sa tak do distribučnej siete nadriadeného subjektu s cieľom zvyšovať si finančnú gramotnosť.

Ad 3. Nie všetky právne vzťahy, ktoré vznikajú pri výkone právne regulovanej práce, sú predmetom pracovného práva (k výkonu práce dochádza napr. na základe príkaznej zmluvy, zmluvy o dielo, mandátnej zmluvy, licenčnej zmluvy, zmluvy o obstaraní vecí či inominátnych zmlúv uzavretých podľa noriem občianskeho, autorského a obchodného práva).<sup>40</sup>

Právne vzťahy vznikajúce pri výkone závislej práce sú predmetom pracovného práva.

Charakteristickými znakmi závislej práce je osobný výkon závislej práce a subordinačný princíp. Pri súčasnom stupni náročnosti mnohých profesií je uskutočňovanie závislej práce postavené na podriadenosti zamestnanca a nadriadenosti zamestnávateľa do istej miery modifikované. Možno dokonca konštatovať, že vzhľadom na vysoký stupeň samostatnosti zamestnanca pri vykonávaní závislej práce (vo vybraných profesiách) so sebou prináša určitú „redukciu“ subordinácie. Nadalej však platí, že vzťah medzi zamestnávateľom a zamestnancom vždy bol, je a bude

36 Toman, J. 2014. Individuálne pracovné právo. Všeobecné ustanovenia a pracovná zmluva. s. 155.

37 Lučeničová, K. – Reiterová, M. – Šepetka, A. 2013. Zbierka úloh z finančnej gramotnosti. s. 10.

38 Dubeňová, K. 2011. Význam a potreba vzdelávania v procese budovania dôslednej finančnej vedomosti. s. 1–6.

39 Okruhy osobitného finančného vzdelávania sú taxatívne určené vyhláškou č. 39/2018 Z. z. o osobitnom finančnom vzdelávaní osôb vykonávajúcich finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo.

40 Žulová, J. – Barinková, M. – Dolobáč, M. 2015. Pracovné právo v poznámkach s príkladmi. s. 19.

subordinačný. V praxi sa bude vyskytovať skupina fyzických osôb, pre ktoré je náročný tento druh interakcie a hľadajú iný spôsob uplatnenia, postavený na realizácii podnikania. Predmetná skutočnosť tvorí základ stratégie pre akvizíciu fyzických osôb na uskutočňovanie finančného sprostredkovania, ktoré je podnikaním podľa zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov. Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej Obchodný zákonník) rozlišuje štyri kategórie podnikateľov. Podľa § 2 ods. 2 Obchodného zákonníka podnikateľom je osoba zapísaná v obchodnom registri, osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov, fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu. Pričom v tomto kontexte je nutné uviesť, že finančné sprostredkovanie predstavuje kategóriu osoby, ktorá podniká na základe iného než živnostenského podnikania. Finančné sprostredkovanie nie je živnosťou, uvedené je výslovne zakotvené v § 3 ods. 2 písm. a) zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Do úvahy prichádza ešte realizácia finančného sprostredkovania v kategórii osoby zapísanej v obchodnom registri (v tomto prípade by sa však fyzická osoba musela rozhodnúť pre jednu z právnych foriem obchodných spoločností).

S know-how pri budovaní siete subordinovaných subjektov sa stretávame najmä v prevádzkovej dokumentácii samostatného finančného agenta (finančnej inštitúcie), pričom túto nemôžeme považovať ani za literárne dielo, ani za odborné dielo. Ide o súbor informácií, ktoré sú identifikovateľné, tajné a kľúčové (predovšetkým vo vzťahu k rastu počtu subjektov). Môžeme konštatovať, že pojem know-how označuje nielen techniku spojenú s patentovaným výrobným postupom alebo procesom, teda techniku, ktorá je nutná, aby patentovaný vynález mohol byť využívaný, a ktorá umožňuje majiteľovi patentu využívať ho v širšom technickom rozsahu, ale označuje i tajné postupy. V tomto prípade ide o procedúry upravujúce činnosti pri realizácii podnikania. Ide o špecifické postupy regulujúce akvizíciu subjektov, ktoré budú realizovať finančné sprostredkovanie.

Samostatní finanční agenti (finančné inštitúcie) si na základe osobitných znalostí nadobudnutých vykonávaním finančného sprostredkovania vytvorili praktické procedúry, pričom tieto doposiaľ nie sú známe iným súťažiteľom<sup>41</sup> a umožňujú rozširovanie radov podriadených subjektov.

Za know-how pri budovaní siete subordinovaných subjektov možno považovať zvláštne znalosti samostatného finančného agenta, ako získať podriadených finančných agentov pre spoluprácu, resp. zvláštne znalosti finančnej inštitúcie, ako získať viazaných finančných agentov pre spoluprácu. Uvedené možno subsumovať pod pojem know-how v oblasti riadenia.

## Záver

Regulátorne nároky na podnikanie, ako aj postpandemická situácia vedú k tomu, že sektor finančného sprostredkovania a finančného poradenstva je poznačený vývojovým trendom, v zmysle ktorého sú siete subordinovaných subjektov v pohybe. To znamená, že môžeme sledovať, že podriadené entity (najmä podriadení finanční agenti alebo viazaní finanční agenti) vypovedajú písomnú zmluvu so svojim navrhovateľom (samostatným finančným agentom) a uzatvárajú novú písomnú zmluvu s novým navrhovateľom. A v tejto súvislosti možno predpokladať, že samostatní finanční agenti alebo finančné inštitúcie v priebehu svojho podnikania, konkrétne v časti týkajúcej sa odbytu finančných služieb, tvoria know-how, ako rozšíriť počet svojich podriadených subjektov.

Aby sme mohli istú informáciu subsumovať pod termín know-how vzťahujúce sa na rozšírenie siete subordinovaných subjektov, musia byť naplnené nasledujúce okruhy:

- nemôže ísť o osobné schopnosti, ani zručnosti – v zmysle uvedeného možno konštatovať, že neustála potreba akvizície nových finančných agentov je imanentnou súčasťou podnikania, pričom nejde ani o osobné schopnosti, ani zručnosti fyzickej osoby, ide o súbor poznatkov, ktoré slúžia na účel prezentovania motivačných faktorov k realizácii finančného sprostredkovania, ktoré bude spôsobilá si osvojiť akákoľvek fyzická osoba, ktorej budú sprístupnené;
- musí byť oddeliteľné od osoby, ktorá ho vytvorila – stratégie budovania sietí sú súčasťou podniku finančnej inštitúcie alebo samostatného finančného agenta, a to konkrétne nehmotnej zložky podniku;
- nesmie byť bežne dostupné – stratégie získavania nových podriadených subjektov predstavujú informácie, ktoré nie sú zverejňované ani dostupné odbornej či laickej verejnosti;
- nemusí byť výsledkom tvorivej práce, len výsledkom mechanickej činnosti – v tomto prípade ide o výsledok tvorivej duševnej činnosti;
- musí mať istú hodnotu – vyčíslit' „hodnotu“ siete subordinovaných subjektov za určitý časový úsek možno v prípade samostatného finančného agenta súčtom odplát, ktoré získal za predmetný čas na základe „produkcie“ (t. j. počtu zmlúv o poskytnutí finančnej služby, ktorých uzatvorenie bolo sprostredkované) svojich podriadených finančných agentov a v prípade finančnej inštitúcie na základe „produkcie“ svojich viazaných finančných agentov;
- musí byť utajené príslušným spôsobom – utajovanie je zabezpečované tým, že spôsob akvizície nových členov distribučnej siete vždy bude sprístupňovaný až subjektu, ktorý tvorí súčasť hierarchie a bol do nej začlenený (spravidla nie záujemcovi o spoluprácu). Keďže usporiadanie odbytových sietí zodpovedá zväčša vertikálnej línii, bude každý člen motivovaný získavať nových

<sup>41</sup> Možno sa len domnievať, že nadobudnú parciálne informácie od podriadených subjektov, ktoré sa stali súčasťou ich siete.

spolupracovníkov a z toho zároveň vyplýva, že prirodzene bude dodržiavať mlčanlivosť vo vzťahu k predmetným senzitivným informáciám.

Pohľad na minulý vývoj, ako aj budúcnosť subjektov vykonávajúcich finančné sprostredkovanie, naznačuje, že v sektore zotrávajú a najväčšiu perspektívu majú entity, ktoré disponujú početnou sieťou subordinovaných subjektov, sú schopné predmetnú sieť stabilizovať a rozširovať.

## Literatúra

- BARANCOVÁ, H. – SCHRONK, R. 2007. *Pracovné právo*. Bratislava: Sprint, 2007. 814 s. ISBN 978-80-89085-95-8.
- DUBEŇOVÁ, K. 2011. Význam a potreba vzdelávania v procese budovania dôslednej finančnej vedomosti. In Finančná gramotnosť ako súčasť ekonomického vzdelávania : recenzovaný zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie : Bratislava 3. októbra 2011. Bratislava: Katedra pedagogiky NHF EU, 2011. ISBN 978-80-225-3249-5, s. 1 – 6.
- DUDINSKÁ, E. 1996. *Metodika vypracovania diplomovej práce*. Bratislava: Vydavateľstvo Ekonóm, 1996. 74 s. ISBN 80-225-0747-4.
- GONDA, V. 2012. *Ako napísať a úspešne obhájiť diplomovú prácu*. 6. prepracované a doplnené vyd. Bratislava: IURA EDITION, 2012. 179 s. ISBN 978-80-8078-472-0.
- HORÁČEK, R. – ČADA, K. – HAJN, P. 2017. *Práva k průmyslovému vlastníctví*. 3. vyd. Praha: C. H. Beck, 2017. 384 s. ISBN 978-80-7400-655-5.
- JAKUBEC, M. – KARDOŠ, P. 2012. *Ekonomické zručnosti – vybrané problémy*. Bratislava: IURA EDITION, 2012. 248 s. ISBN 978-80-8078-450-8.
- KALESNÁ, K. 1997. Licencie na know-how z hľadiska obmedzenia hospodárskej súťaže. In Duševné vlastníctvo v procese transformácie právneho systému. IV. Lubyho právnické dni. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1997. ISBN 80-7160-089-X, s. 261 – 270.
- KROPÁJ, M. a kol. 2017. *Základy práva duševného vlastníctva*. Bratislava: Wolters Kluwer. 2017. 207 s. ISBN 978-80-8168-706-8.
- LUČENIČOVÁ, K. – REITEROVÁ, M. – ŠEPETKA, M. 2013. *Zbierka úloh z finančnej gramotnosti*. Bratislava: Národný ústav certifikovaných meraní vzdelávania. 2013. s 29. ISBN 978-80-89638-09-3.
- MALÝ, J. 2007. *Oceňování průmyslového vlastníctví. Nové přístupy*. Praha: C. H. Beck, 2007. 182 s. ISBN 978-80-7179-464-6.
- MARANO, P. – NOUSSIA, K. 2020. *InsurTech: A Legal And Regulatory View*. Cham: Springer, 2020, 401 s. ISBN 978-3-030-27385-9.
- MOSNÝ, P. a kol. 2018. *Metodológia vedeckej práce (pre potreby právnického štúdia)*. Bratislava: Wolters Kluwer SR, 2018. 165 s. ISBN 978-80-571-0059-1.
- SLEZÁKOVÁ, A. – HAJNIŠOVÁ, E. – MIKLOŠ, P. a kol. 2023. *Spoločnosť s ručením obmedzeným vykonávajúca činnosť samostatného finančného agenta*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2023. 180 s. ISBN 978-80-571-0588-6.
- SLEZÁKOVÁ, A. – ŠIMONOVÁ, J. – JEDINÁK, P. a kol. 2020. *Zákon o finančnom sprostredkovaní a o finančnom poradenstve. Komentár*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2020. 495 s. ISBN 978-80-571-0194-9.
- TELEC, I. 2012. *Pojmové znaky duševního vlastníctví*. Praha: C. H. Beck, 2012. 154 s. ISBN 980-80-7400-425-4.
- TOMAN, J. 2014. *Individuálne pracovné právo. Všeobecné ustanovenia a pracovná zmluva*. Bratislava: Friedrich Ebert Stiftung, 2014. 390 s. ISBN 978-80-89149-42-1.
- VOJČÍK, P. a kol. 2014. *Právo duševného vlastníctva*. 2. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2014. 494 s. ISBN 978-80-7380-527-2.
- VOJČÍK, P. 2016. *Teorie právní ochrany nehmotných statků*. Brno – Praha: Václav – Klemm – Vydavatelství a nakladatelství – Metropolitní univerzita Praha, 2016. 164 s. ISBN 978-80-87956-39-7.
- ŽULOVÁ, J. – BARINKOVÁ, M. – DOLOBÁČ, M. 2015. *Pracovné právo v poznámkach s príkladmi*. Bratislava: Wolters Kluwer, 2015. 338 s. ISBN 978-80-8168-280-3.

## Metodické usmernenie, vyhláška, zákon

Metodické usmernenie útvarov dohľadu Národnej banky Slovenska z 18. mája 2020 č. 4/2020 k vykonávaniu finančného sprostredkovania na diaľku.

Vyhláška č. 39/2018 Z. z. Ministerstva financií Slovenskej republiky zo 14. februára 2018 o osobitnom finančnom vzdelávaní osôb vykonávajúcich finančné sprostredkovanie a finančné poradenstvo.

Zákon č.186/2009 Z. z. o finančnom sprostredkovaní a finančnom poradenstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

Zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov.